

ڪريار
 بوجوشو پنيڪ
 به ۳ مانڪ يڪ
 به شش مانڪ دو
 به ساليڪ چوار روپيه دهدا
 اعلان يا ايشيڪي خوڻي
 له ڀرءَ دو واپيداده نوسريت
 بود ودير ۳ آنه ده سينريت

پيشڪوتن

حفتة جار يڪ درده چيت

هموشتيڪ
 بو پيشڪوتن
 ده نوسري

پڪي به آنه يڪه

(سال ۱ ژماره ۳) - روڙ پنجشنبه ۲۵ شعبان ۱۳۳۸ ۱۳ مئي ۱۹۲۰ -

فقي يڪ كه دو ڪتيب و نيوده خوڻي پي دهلين
 ماهوستا دوازه علمه . پڪي له (قل هو الله) ساڻه
 ده ڪات .

خويندن هر به نحو . صرف . منطق . ڪلام . كه
 ده خوڻيت تو او ناني وڪ او انه علميان پي الين .
 جغرافيا . تاريخ . اخلاق . حڪمت . رياضيه .
 ميخانيڪ . وچي وچي همو بحر يڪي علمن .

ملايڪا ڪرناوي باڀره ڪوره خوي نه زاني ورا بوردوي
 ولاته ڪي خوي لي عاين نه بي بوڇي چا ڪه . بچڪه لو
 دي يه و مز ڪونه كه لتي بوچ ام دنيا پان و دريڙهش
 نه ناسي .

ڪلي ڪس دهلين كه مندالمان خسته مڪتبه وه فير بي
 شرعي ده بي . هر خويندن علم چا ڪه . بلي وايه .
 خويندن زور چا ڪه . بلام وڪ ايمه ده بي بين اڪروا بي
 علم خويندن چا ڪه ڪي ڪامته . يڪيڪ بديست و پينچ سال
 ده خوڻي پڪي قاغذيڪي عربي ناتواني ريك خا . شتيڪي
 لي ده پرسيته وه دهلي راوسته تماشا يڪتيب بڪم ۴ . ۵ . ۶
 پيڪه وه نازاني بنوسي .

يلنوه سربي شرعيه ڪش زور ڪسي واهيه هر لبر
 دستي ملا دابوه وشتي ناشيري ده ڪات هي واش هيه
 چن سال له مڪتب خويندوي تي و هيچ بي شرعي ناڪا .
 شرعي و بي شرعي اڪر ڪسي خوي تفره نه دا و خوي
 حزي لي نه ڪات همو ڪس ده يزاني و زو فير ده بي .

خويندن . تنها خويندن (مزڪوت) نيه . خويندن بو
 زانين وئي كه ڀشتني هموشتيڪه . كه زانين وئي كه ڀشتني
 له جهه شتيڪا بو اوا (عالم) او ڪسه يه . « پيغمبر صلعم »
 كه فرموي تي (اطلبوا العلم ولو بالصين) هر بو خويندن
 مزڪوت نيه . بشڪو بو هو علميڪه . بو او علمانه شه كه
 ايستا خلق پي برز بونه وه وشتيان پي داهيناوه او شتانه
 حموي له (قرآن ڪريم) وحديث شريفدا بيڙراوه . وڪ

بو پيشڪوتن

به در چوني تو كه بو خلق ڪردستان نشانه سعادت
 و پيشڪوتنه زور خوشحال بوم و به خويندنه وه چاوم
 رون بوه وه . اميد و ايه لمو پاش به واسطه تو وه كه
 سڀي بلاو بونه وه معرفت و زبان ملتي له درور دله سه
 بڪو ين و او ڪروه خراپانه كه بومان بي نيين به طاقه وه
 ناڪو بار سوڪ بين و پيشڪو ين .

مدير مرڪر ڄم ڄمال . علي ڪمال

خويندن

به خويندن . بيروزن هيزدار ده بي . زو زياد ڪا .
 به خويندن تي چاڪ تي كه ڀشتن پيدا ده بي .
 خوينده واري چاڪ . همو ايشوڪاريڪي ليڪ
 ده داته وه انجا ده يڪا . هيچ ايشي كه به ليڪ دانه وه ڪرا .
 زور جوان ديت .

او ڪسانه كه برز بونه وه و زياديان ڪروه . هر وڪ
 ايمه له « آدم » و « حوا » بون . له پيشدا ڙيان ونه
 ڙيانمان وڪ يڪ بوه . پڪي هر او ڪسانه كه وڪ ايمه بون
 و باو با پيرمان يڪه هنڪ شت ده ڪن و داده هين ايمه
 سرمان سر ده مينيت .

هر يڪيڪي وڪ ايمه بوه جو ڙيني خوي له ريكه ي
 ناويڪي چاڪا داناوه و (اوتومويل) داهيناوه . يڪيڪي تر
 زور ڙنخريڪ بوه و (تلي) داناوه . اوي ترهولي داوه
 ڪولاره درست ڪروه . ريكاي آسن . پاپوري ناو او .
 صندوقي ڪوراني وشتي ترهتا به چاونه بيغريت برواي
 پي ناڪن . هر يڪه پياويڪ داي هيناوه . امهش حموي
 به خويندن و خريڪ بون و تي ڪوشيني زور پيڪ هاتوه .
 ايمه لڪل امهش دا كه (خوا) و (پيغمبر) پي
 فرموي كه جو شت به خريڪ بون پيڪ ديت . ڪوي
 نديني . كه چوار ڪلهه و اتيڪان خويند ده لين بسه
 تو او مان ڪرد .

آ به (و خلقنا لهم من مثله ما یرکبون) مفسران پیشو
معنایان به و شتر لیک داوه نه وه بلام ایستا در کو توه که
ری آسن و کولاره و شتی تره ای (المصباح فی زجاجة)
بو چرای « الکتیریق - لامپا » و شتی تره - امانه جو به
سایبی خویندنی مکتبه وه دوزرا و نه وه به سایبی خویندنی
مکتبه وه که اور و پای به کان له اسمانیس چن شتیان
دوز یوه ته وه - پکی ایمه ام لاو اولای خوشمان بو
نه دوزرا وه ته وه - له سایبی خویندنی مکتبه وه به که
اور و پای به کان له لیز بونه وه هتا ارقانزل درون و هیچ
ماندو نابن - ایمه اگر یکیکان بچی بو حج هتاده کریته وه
چی امینی که بسری نه یت - له سایبی خویندنی مکتبه وه به
که له شاریکی وک (لوندره) شش ملیون انسانی تی دیه
و لسر هیچ پیوستی به پکیان ناکویت -

ایمه هیشتا نیوه مان به پی پتی اسورینه وه -

هر له سایبی مکتبه وه به - که له اور و پادا به اوتوموبیل
و شمدوفیر و اسپس آسین و ارا بانه و کولاره و پاپور
و پاپوری ژیرا و دنیا ده کرین پکی ایمه هر به شوین
کلکه کره وین -

هر له سایبی مکتبه وه به - له اور و پا بو جو نخوشیک
درمانیک دوزرا و ته وه پکی ایمه هیشتا نخوشیه کان
ندوز یوته وه -

هر له سایبی مکتبه وه به - که اور و پا هشت نو جار
له آسیا پچو کتره و چوار صد ملیون انسان بخو ده کات
پکی ایمه نانی و شکیشان باش دست ناکویت -

ایستا حکومت بو ایمه مکتبی دانوه بو اوا کردنی
شاره که ان زور زور خریک ده بی - ایمه ش ده بی
وخت له دست نه ده بین - منداله کانمان بوشت زانین
و فیر بون له مکتب بی بری نه کین حکومت که چاودیریمان
ده کا و برز بونه وه ایمه ده ویت ایمه ش ده بی باش
تی کوشین - و امه ش بی خویندن له مکتب
ناکویت -

قولومب - له سال ۱۴۹۲ دا که امریقای دوزیه وه
اهالی به کی وک حیوان ده ژیان - هر به سایبی
مکتبه وه به که امر و ناو بانکیان جو جیکایی کرتوته وه
کلیف - له سال ۱۷۵۶ دا که هندستانی کرت و کوته
ژیر چاودیری حکومت بریتانیا و روژ به روژ زیادیان
کرد - امر و به پاره زوری ناو بانکیان بلاو بو ته وه -
نفوسیشیان که نیشته به ۳۱۵ ملیون - هیچکس لم
وتانه خراپه ده کیت ممنون ده بم - چونکه (فوق ذی کل
علم علیم) هیبه -

ع ۰۰۰

— هوال —

سوریه

چند روژ لمو پیش بقصد ارا بانه له حلبه وه
کیشتوته موصل - وک هوالیان هیئاوه ده لین عسکری له
سوریه مجبوری به اگر یکی بیه ویت شش مانک له
خذمت عسکری به خوی پاش بختا ده بی چل ایره
انکلیسی بدا -

جو خرج و خراجی ده بی اهالی بیدات - وله جاران
صدی ۳ زیاد کراوه -

له ناو ایش بدست و مأمور دا هیئده رق و قینه
آلوزی و پشوکاری و شله ژان هیه - حلبی یا بیروتی یک
له شامدا ایشی پی ناکریت -

ریکای حلب و دیر زور و واتیک چوه و عشائر
عرب برستی کرده - هاتو چو کر ده بی هر له سعاعتیکدا
باجیک بدا -

شار باژیر

له شار باژیر ترزه بار یوه - دو بشی بره میوی
فو تانوه -

کله

له موصل - نریک جرین له دشتی قصاب کوله یکی
زور پیدا بوه - وک اورا پوره که هاتوه - له نریک زوی
وزاری زاب پچوک و شط دجله هتا البوکال که لسر
فواته لم ناوه دا کوله پیدا بو بو ایستاش له نریک سنجاره وه
حشر ده کا - بلام له موصل حکومت لکل اهالی خریکی
نه هیشتین - خندق بو هل ده کنن - کوله کان در فینته
ایره وه و دیسوتین - ابرامه له موصل باش خریکی
نه هیشتنی ده بن زوری له ناو چوه -

له ناحیه تانجر و کوله زور پیدا بوه -

نه هیشتنی کوله چون ده بی

به دوشت له ناوده چیت -

۱ - خرب و فلیقانه وهی (توو) و کشتنی پچکوله کانی -
له پیش اوهی که بال درکا -

تووی کوله - زیاتر له زوی وشک و رقه ن قولی له
انکوستیه که وه هتا پدنج انکوست ژیر زوی ده کویت
له ۳ - هفته وه هتا هشت هفته پاش در چون له تو و بال
دراکات - هر که تووه که ی یا کوله که پیش بال
در هینان بینا ده بی خبر بحکومت بوری -

نابی بیژرت کوله به پچکوله بی ناکوژریت - چونکه
قسه یکی درویه - له جیاتی پای و یک مندالی بکوژریت

سوگنره یا پیاره که - له حیوانی درنه بیچو کشتن سو که یا کوره کانیان - دار یک که خلفه ورکی دانه کوتاوه لکل دار یکی کوره دا کا میان زو تر له رک در ده کیشریت و ده بریت - دیاره که شست تاچو کترو کم هیر ربی زوتر له پل ده حریت -

ده بی له پیش بال در هینازا بکو ژریت -

له پاش بال در هینان - تفنک پیوه نانی یان دهول لی دان - به تنکه تفه تق کردن - وشتی تر له خورای خورای تره - به ام ایثانه جکه له شوین به شوین کورینه وه هیچی ترناکریت -

خراب کردن تووی کله

۲ - اگر درکوت که له جیکا یکدا زور هیه - او زویه بکین و آوی نی بردن و پاکی بکه به وه - اگر له جیکه یک درکوت که کرای داناوه بقدر دواموست زوی بو هلیکن - او کرایانه بکوز نه وه اوچاله که هلیکندراوه - وه یی چاله که تونک بکن وداپوشن -

کشتنی کوله پچوک

بر کوله پچوک ده بی خندق هلیکندریت که پانی وقولی دو بست و نیو دو بست نیو بی - هررها کوله کان هنرینس - بو ناوام چالانه که حوریان له ناوچاله کاند کوسل بون - آو بردنه نارچاله کان و بیان خنکین - اگر تملی نکریت و باش تماشا بکریت و حریک بین ام دژ منسه کوره یه ی دغله زوله زاوده بین - و نا هیلین شتیک به دغل بکه بی -

عسکریه

طاقیک له رانیه وه ۲ می ۱۹۲۰ هاتوته وه - ۳ مانک مانغه یک چوه بو کانی جنه -

اوی دهیه ویت بی بعسکروا ده نوسریت

۱ - بو دوسل ده نوسریت لسر بلوکی پیاده لپاشدا بوسواری و نقلیه جیا دکرتبه وه -

۲ - مانکانه یان چل و پنج روپیه یه - و جل بی پاره ایان دریتی -

بوسالیک خدمت مانکیک ایزن ادرین - مانکانه او مانکه پش ورده کرن -

یکی تعلیم بزانی و مال و مندالی خلقی شونینیکی دور بی بو هینانی مال و منداله که یی ولاغی ادریتی -

ق. لوی

سلیمانی

روژ یکشمه ۹ ماک اسراهوه که پیسی و چیلیان له کلاوه کانی ناوشاردا ده کرد پولیس ۱۸ کسبان کرت اوانه که پاره یان بو یکی ایره یک جریمه کران - اوانه که بی پاره بون یکی شش روز ده بی له بنیخانه بمینه وه -

۳ مندالیان تیابو نختی به سبرای یکی شش دار یان لی درا لبرامه که مندالیون -

مراجعت به حیث مایه له سلیمانیدا مکتب صنایع

ایمرو دستور یکی زور مهم هیه که امه با لخاصه ماتمی ایمه بی لبرچا ویدا بیکرن - او ملتانه یی که له در جهی افراطدا هول ندن بو کیشتنی ترقیات علمیه و صنایعیه ایمروله برانبر خسرا نیکی کوره ن - بنا لسر امه ایمه ش به کوریه یی ام دستور مجبوری هو لدانین - بلام لبرامه که تابع به قانون تدریجی تکاملین همو شتیک به روژی ناتوا نین تو اوکین - بلام هنکاوا ولمان بهاوبن درنک ماینه وه بغار پیشکوتن - زوریش غار کین که پی بی بکین بدشکه یی معرفت مکتب صنایع - لبرامه که حکومت نخمه ایمه قرضدار ترقیاتیکی علمیه و صنایعیه که له استقبالدا نا ئلی دین بکا و امساعده یی به دامرز از دنی مکتب صنایع فرمو وه امه چونکرا بوتان بکیرمه ۵۰ - له مذاکره یی هفته یی پیدشودا لبرامه که - والکرزور بون کفتکو مان کرد که لطف انجمن شاره وه چاره یک بوامه بدوز ریته وه - له پیش همو شتیکدا امه بلیم که سوال کری سو یه اخلاقیه یی ملتیک زور به پستی اکه نیت - سوال کری هر و کوخوی بو منو بودولندیکو بو همو افراد ملت میقرو بیکی مضره - بسته ایمه که لکل چاره یی امه دا خریکی لیکدانه وه یی بوین له قبیل اوه یی که به بر دیک ۳ وچوار طیر لینه بین تأسیس مکتبیک صناعیان به خیالات -

حکومتیش به لطف مساعده فرمو له سایه یی مکتبیدا مملکت هنکاویک بره وه علم و صنعت آهاوی سوال کردن که اخلاق به فساد ادا له ناو هل اگیری مناله سوال کره کان له استقبالدا فیری صنعتیک ابن که له همو احتیاجیک نجاتیان بدات -

اوانه یی که له منالیدا سوال بکن چو نکه فیری نان پیاکردنی بی اذیت بون له تیجه دا به طبیعت فیری دزی ابن - حال وایه اوسا پیشی ام صنعتش اگیری - ام مکتبه به مساعده یی حکومت له طرف ملته وه اگریته وه - بزاء لسر امه ایمه همو ملت بو معاونت هول بدهین اعانه بدین امین بن که اجر و ثوابی امه به قد درست کردنی مزکوتیک کوره یه - بدانی ام اعانه لچاو

همو کسبیکا اثباتی اکین که عاشقی مدینتین و بناء
لسر امه لایقی مدینتین - لکل هندی تجاری به حمیت
ملاقاتم کرد - به جاری بودانی ۳۰ چل حتی صد
لیره یش پایوی به حمیت همه - له وانه ی که دوله ندین
شتیکی زورمان ناوی - هموکس لیکی بانه وه - به سالیک
چند نان به فقیره کان ادات مقابلی اوه مان به جاریک
نقدای پی بدات جاریکی تره بیچ ندات - بو کرد
کردنه وی پاره هیئتیک تشکیل اکریت - امه ایشیکی
خیر و معقوله - کلک محسناتیم ژمارد - مراجعت به
حمیت ملیه و وطنیه ام - چونکه زور له دواوه این
حاملان باعث پیکینه -

اعضای انجمن شار

بیگباشی - توفیق وهبی

کرانه وه

حاکم قلعه دزه جناب باکرغا که هاتبوه سلیمانی روژی
شبه شریفی کرایه وه بو قلعه دزه مالمدیر قلعه دزه حسن
افندی لکل دا بو -
تل له تبریزه وه

حاکم سیاسی تبریز - بتلغراف نو سیویتی که او
نور دهنی له وان بون - وائیان بجی هیشت وله کردستان
رویشتنه دره وه - چون بو لای فافقاسه وه -
لوشنانه که به جیمان هیشته وه - طوپنی کوره و پچوک
و جبخانه هندیک تیادابوه -

باش درنه کوتوه بوچی رویشتون - هر او نده دیا ه
که له ترسا رو بون - رنکه لبرامه بی - که « زیدی »
حکومت استانبول بون - حکومت استانبول بواسطه
محاس آشتیه وه ده یانده وی لکل انکلیس و فرنسه لای
یکیتی بکرن - امانه برترسی حکومت استانبول رایان
کرد -

تل له استانبوله وه

دولت عثمانی دستیان کردوه به کرد کردنه وه ودانانی
لشکر بوامه که « شهر » لکل ملیه کان و مصطفی کمال
پاشا بکن له اناطولی - حکومت عثمانی ملیونیک و سیصد
هنزار لیره بوام ایشه داناهه -

دیسان

روژ ۲۹ اپریل ۱۹۲۰

اوعسکره تازه یه که بونه هیشتنی ملیه کان و مصطفی
کمال پاشا کرد کراوه ته وه له تزیک (ازمید) توشی
ملیه کان بون - ملیه کان یان شکانه وه ۸۰۰ دیلیان لی
کرتون لو دیلانه ۵ مبعوثیان تیابو ۴ طوپ کوره

و جبخانه زور یان تالان کرتوه -

دیسان

دهلیت لای « اطه بازار » تو او چول بوه له ملیه کان
اهالی او ی زور خوشی اهنوینن - محمود بک که
قوماندان ملیه کان بو کوژرا -

دیسان

۳۰ اپریل ۱۹۲۰

ملیه کان تو او له ازمید و اواناوه زایان کرد حمو کلو
پلیان بجی هیستوه -

دیسان

۱ می ۱۹۲۰

امر و مرخص هلسان بو پارس -

دیسان

۲۶ اپریل ۱۹۲۰

روسیه - دمیه که بولشویک لکل پولونیا شریانه
چن روز لمو پیش بولشویک داوای آشت بونه ریان
لکل پولونیا کرد - پولونیا نه یکرد - تازه دستیان کرده وه
به شر تا دوائی اپریل ۱۹۲۰ اهلی پولونیا به تو او ی
بولشویکیان له پولونیا در کرد بو خاک روسیه ش رویون -

دیسان

له استانبوله وه ۲۶ اپریل ۱۹۲۰

خاتی قریم چونه ته ژیرامه که به تراوی - بولشویکیان
له قریم کردوه دره وه بولای روز آوای روس - ولایت
« اوکرین » که له رر ژ آوای روسیه وه یه هلسا وه نه سر پی
بلام لکل پولونیا بون به یک -

زانیان و حمو

له مهندسخانه یکی کوراو و بیژرا وه هیه - هچکس
زور پی ویسته صد کیلوه به ده ره پی ده فرد شریت -
حاکم سیاسی
میجرسون

اعلان

نومرو - ۱۳

له کره کی نصرانیه کان خبر زانراوه هندی کس اوعمر قانه که
دیفروشن شتی خراب و کو (جهنم طاشی) تیکل اکن
ام رنکه عرقه بو بدن ساغی همو زور خراپه لمولاهر کسی
عرقی وها خراب بفروشی جریمه دکری بو خبر زانیان همو
بیانی دکین -
فی ۹ می سنه ۹۲۰

وکیل ریئسی بلدییه - محمد حسین

له چاپخانه حکومت له سلیمانی چاپکرا